

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 353/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lähiruuan käytön lisäämisestä julkisessa ruokailussa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anne Kalmarin /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 353/2021 vp:

Voisiko ministeriö olla rahoittamassa ja edistää muutoin lähiruoka-portaiden käyttöönottoa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lähiruokaohjelma hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 2013 ja sen toimenpiteitä on viety systemaattisesti eteenpäin. Maa- ja metsätalousministeriö on ulkoiseen arviointiin nojautuen päivittänyt Lähiruokaohjelman ja se julkistettiin toukokuussa 2021. Ohjelman yhtenä tavoitteena on kasvattaa lähiruuan osuutta julkisista hankinnoista parantamalla hankintaosaamista, laadullisia kriteereitä ja hankintavaatimuksia. Ohjelmassa hallinnon toimenpiteiksi on mainittu hankintaosaamisen lisäämiseen liittyviä toimenpiteitä ja siinä kannustetaan myös kuntia ja maakuntia kasvattamaan lähiruuan osuutta hankinnoissaan ja edesautetaan kuntia tekemään lähiruuan käytön edistämisestä päätökset, jotka kirjataan kunnan ja sille palveluja tuottavan ruokapalvelun strategioihin. Määrällistä tavoitetta lähiruuan käyttöasteeksi julkisissa ammattikeittiöissä ei ole asetettu lähiruuan joustavan määritelmän vuoksi. Luomulle on helpompi asettaa määrälliset tavoitteet, sillä se on sertifioitu tuotantotapa ja perustuu sekä IFOAMin luonnonmukaisen tuotannon periaatteisiin että Euroopan yhteisön luomulainsäädäntöön. Luomu on täten luotettavasti seurattavissa ja tilastoitavissa toisin kuin lähiruoka, jonka käytön seuranta perustuu käyttäjän omaan määritelmään lähiruusta. Ekocentrian kehittämä ja käyttäjien maksuilla ylläpidettävä Portaati luomuun – ohjelma on hyvä malli, jota voitaisiin soveltaa myös lähiruokaan, mikäli joku tahosi ottaa vastuulleen vastaavan ohjelman ylläpidon.

Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa 2020-2023 toteutettavaa Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaa (Varuke), joka tukee julkisia ruokapalveluja tuottavia toimijoita toteuttamaan strategista ja konkreettista vastuullisuustyötä. Tavoitteena on laatia ruokapalveluille vastuullisuussuunnitelmat ja askeleet kohti niiden toteuttamista. Kehitysohjelman toteuttamisessa huomioidaan voimassa olevat valtioneuvostotason ohjelmat kuten Ilmastoruokaohjelma, luomu- ja lähiruokaohjelmat sekä Kansallinen hankintastrategia ja siitä annettu Valtioneuvoston periaatepäätös. Tämän lisäksi maa- ja metsätalousministeriö toimeenpanee kansallisen hankintastrategian ruokahankinnoille asetettua vastuullisuustavoitetta päivittämällä oppaan vastuullisiin elintarvikehankintoihin, ja laatimalla oppaan vastuulliseen ruokapalveluhankintaan. Näillä toimilla pyritään vaikuttamaan kuntien ja valtion ruokahankintojen vastuullisuuteen ja sitä kautta ruoan kotimaisuusasteeseen.

Suomalaisella ruualla on monia vahvuuksia, joita kirjallisessa kysymyksessä on hyvin nostettu esiin. Ruuan ilmastovaikutuksista suurin osa syntyy alkutuotannossa, ja olemme käynnistäneet lukuisia toimenpiteitä kuten Hiilestä kiinni –tutkimus- ja innovaatio-ohjelman, jolla maa- ja metsätalouden maankäytön ilmastopäästöjä pyritään vähentämään. Ruuan ilmastovaikutuksista noin 5% syntyy kuljetuksista. Kotimaista ruokaa käyttämällä pystyisimme vähentämään tuontiruuasta aiheutuvia Suomesta ulkoistettuja vaikutuksia.

Helsingissä 21.6.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä